

**1e Predikatie over Johannes 8:51, uitgesproken door
Ds. J. P. Paauwe op 14 februari 1954 te 's-Gravenhage**

Gezongen: Psalm 33:1 en 2.

Gelezen: De Wet des Heeren; Johannes 8:31-51.

Gebod:

Heere, we mogen nog weer aan de morgen van deze dag, die een dag der ruste is, met elkander aan deze plaats vergaderd zijn. Doe ons dit voorrecht kennen en waarderen. Het is door sommigen gewaardeerd geworden: "Hoe lieflijk, hoe vol heilge-not, o HEER', der legerscharen God, zijn mij Uw huis en tempelzangen". Laat het ook door ons worden gewaardeerd, en doe er ons – en laat daarin onze waardering zich uitspreken – een recht gebruik van maken. Geef ons in de opening onzer lippen Uw getuigenis, en doe ons U volgen in deze dingen, zo in het spreken als in het horen.

Gij hebt ons bewaard, en anderen hebt Gij dit niet gedaan. Tot ons kwam het verzoek een gezin buiten deze stad op te dragen aan U. De huisvrouw, de moeder van een talrijk gezin, werd weggenomen en ter aarde besteld. Wil deze familie gedenken, en laat bij het hartverscheurende dat het verlies veroorzaakt, toch ook nog iets anders gevonden worden. Dit: "De HEER' is recht in al Zijn weg en werk; Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk. Hij is nabij de ziel die tot Hem zucht; Hij troost het hart dat tot Hem vlucht".

Wil onze zieken gedenken, bekeren. Wil Uw volk gedenken, bekeren. Ontferm U over al wat uit diep leed tot U roept. Gedenk Uw Kerk over de ganse aarde, en doe haar wezen een licht op de kandelaar, een zout.

Ontferm U over onze stad. Ontferm U over de volkeren.

Amen.

Gezongen: Psalm 18:8 en 9.

We zouden, mijn zeer geachte toehoorders, gaarne met u gedurende enige ogenblikken willen nadenken over het 51e vers van Johannes 8:

"Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid".

De mensen met wie de Heere Jezus hier te doen had, weigerden Hem Zijn eer te geven. En nu zegt Jezus in onze tekst en in de daarop volgende verzen op welke wijze Hij Zijn eer zal ontvangen.

“Voorwaar, voorwaar zeg Ik u”. De Heere Jezus was de Gezondene des Vaders. Het moest dus genoeg zijn dat Hij sprak. Maar vele malen heeft Hij aan Zijn uitspraken doen voorafgaan de woorden: “Voorwaar, voorwaar”, en hiermee vernederde Hij Zich dan diep.

Christus was God en Mens. Hij was Mens geworden, maar daarmee was Hij niet minder geworden. Degenen met wie Hij hier in gesprek is, konden en wilden dit echter niet erkennen. Ze wilden dat Hij een gewoon mens was, een timmermanszoon. Ze kenden Hem niet. En, toehoorders, er is niemand die van nature de Heere Jezus kent. Christus is een onbekende God voor de mens, tenzij Hij Zichzelf in het hart van de mens verklaart, bekendmaakt, openbaart.

Ge moet eens met aandacht lezen de woorden die wij vinden aan het eind van Mattheüs 11: “In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want also is geweest het welbehagen voor U. Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon en dien het de Zoon wil openbaren. Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht” (vs. 25-30). Zegt de wereld dat ook? Zegt de mens in het algemeen deze dingen?

“Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid”. “Mijn Woord”. Wat was dat Woord? Wat sprak Jezus? Dan moet men zich afvragen wat Hij was komen doen. Hij zou het oordeel dat op de wereld en op ieder mens ligt, dragen. Hij zou, omdat de Vader het zo wilde, een leven van gehoorzaamheid leiden. Maar dit zou Hij niet doen voor Zichzelf. Hij zou het doen voor de zondaar, zodat hij die met Hem een eenheid vormde, zelf de vloek, het oordeel zou hebben gedragen en de Wet vervuld, dus een vrij mens zou zijn; waarom Hij ook Zelf zegt: “Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn” (Joh. 8:36).

Een vrij mens kan zich bewegen, en dat kan een christen als christen, want zijn lust is in des Heeren Wet, die hij overdenkt dag en nacht. Deze dingen verkondigde de Heere Jezus. Dagelijks vloeiden ze van Zijn mond. Hij verklaarde de Vader. Hij lichtte de Wet toe, niet slechts de letter ervan, maar beide de letter en de geest. En Hij verkondigde de mensen de volle zaligheid. Als iemand dit nu verstaat, wanneer de Heere Jezus hem is bekendgemaakt, wanneer de Heere Jezus tot hem en in hem gekomen is, wat heeft hij dan? Dit moet ieder zich afvragen, die meent genade te bezitten. Wat heeft hij dan? Wat hij dan heeft, dat wil ik met korte woorden zeggen, en u moet nagaan of uw ervaring hiermee overeenkomt. Want uw verstandelijke toestemming is niet voldoende. Het gaat om de ervaring, de geloofservaring van de dingen.

Gerechtigheid, zodat hij vrijmoedig kan en mag naderen tot de Vader en zeggen: “Aanschouw het Verbond”. Dat is de eerste weldaad, dat is de eerste zegen, de rechtvaardigmaking. Houd dit vast, toehoorders, tegenover de valse leer.

Heiligheid. Het Woord is immers in hem geworpen, het Woord dat de Heere Jezus gesproken heeft. En dat Woord is een heilig Woord. “Gijlieden zijt rein”, zei de Heere Jezus tot Zijn discipelen, “om het Woord dat Ik tot u gesproken heb” (Joh. 15:3).

Toegang tot God en gemeenschap met Hem. Want Christus is de Weg, de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Hem (Joh. 14:6). Toegang, zodat hij, ten eerste met al zijn moeilijkheden en bezwaren, een toevlucht heeft. Wat dat is, dat leert men verstaan, wanneer men de woorden begrijpt: “En niemand zorgde voor mijn ziel”, Psalm 142 (vs. 5), niemand. Dat is groot! Maar er is nog iets anders, dat ook zo groot is. Dat is dit: het gemeenschapsleven met God. En dat leven heeft men als ons Christus geopenbaard en geschonken is. Het is waarlijk iets van de hemel. De dichter van de 139e Psalm had het: Als ik wakker word, ben ik nog bij U (vs. 18). Voor dit gemeenschapsleven is zeker nodig een voorzichtig leven. Want als er één zondige gedachte in ons opkomt, dan is dat leven al verstoord. En het zou verstoord blijven, wanneer het zondige van zulk een gedachte niet bekend werd.

Om gemeenschapsleven te hebben, moet men dag en nacht op zijn post zijn, zich gedurig tuchtigen, gedurig voor gedachten, woorden en werken zich terugtrekken van elke openstaande verkeerde weg. En dat is eigenlijk alleen het leven, het waarachtige leven, het geestelijke leven, dat helaas door ons maar weinig of in het geheel niet gekend wordt. Maria had het. “Doch Maria bewaarde deze woorden alle tezamen, overleggende die in haar hart” (Luk. 2:19).

Men heeft vrede, vrede, vrede. Men heeft blijdschap. Niet in de wereld. Blijdschap niet door de gedachte: nu komt er morgen dit voor, of: nu hoop ik morgen dat te doen. Blijdschap niet door de gedachte: ik mag toch een aangename positie hebben, ik mag voorspoed genieten, enzovoort, enzovoort. Neen, dat is tenslotte de blijdschap niet. De blijdschap waarvan we nu spreken, is een blijdschap in God. En als er dan zo vele moeilijkheden zijn, dat men geen doorzicht heeft, wat dan? Kan men dan ook blij zijn? Luister eens naar het woord van de apostel: “Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben” (Filipp. 4:11), zodat volgens de Waarheid de apostel Paulus het recht had om te schrijven: “Verblijdt u in den Heere allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u” (Filipp. 4:4).

Gezongen: Psalm 19:4 en 5.

Wie bewaart het Woord des Heeren? De dichter van de 19e Psalm heeft het gedaan. Doet u het ook? Ge zegt: “We zouden wel eens willen horen waarin het bewaren van het Woord des Heeren bestaat”. Ach, dat is eenvoudig. Als u wat deelachtig zijt geworden, een mantel, een jas, een ringetje, een huis, enzovoort, dan houdt

u dat vast. Het Griekse woord dat we in onze tekst aantreffen, het woord "tèrein", betekent vasthouden. In dat vasthouden ligt al opgesloten wat bewaren is. Maar laat ons het met enkele woorden trachten te zeggen.

Hij bewaart het Woord, die er zijn hart voor opent. Er is een ontelbaar groot aantal dingen in het leven, waar wij, mensen, van nature ons hart voor openen, zondige en onzondige dingen, zodat ik u niet behoef te zeggen wat het is zijn hart te openen. De Schrift spreekt ervan in Openbaring 3: "Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem horen zal en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij" (vs. 20). Wanneer het nu zo gaat, dan heeft iemand het Woord bewaard.

Hij bewaart het Woord, die het hoort – en als er niets te horen is, er ook niet op uit gaat – die het Woord overdenkt, zoals wij het vinden in de eerste psalm: dag en nacht overdenkt. Misschien zijt gij het Woord al kwijt voordat we "Amen" gezegd hebben. Dan behoort gij zeker niet tot degenen die het Woord bewaren.

Die het Woord bewaart, brengt het een met het ander in verband. Hij raadpleegt het Woord, maar eindigt dan niet in de letter, want zo wordt men een vijand, of liever gezegd, zo openbaart men dat men een vijand is. "Die niet heeft dan de letter, is maar een ketter".

Die het Woord bewaart, gehoorzaamt het, zoekt het te gehoorzamen, en hij trouwt erop. Met de beloften Gods in Christus Jezus, die hem als gelovige toebehooren, is hij werkzaam. En hoe inniger hij hierbij te werk mag gaan, des te aangenamer is het. Het gaat hem hierbij niet om iets meer te mogen weten. Neen, zijn verlangen reikt verder en hoger. Hij wenst dat gemeenschapsleven waarvan ik zo-even iets gezegd heb. Hij begeert God. Want hij hongert en dorst naar Hem, en hij zou zo graag verlost wezen van al zijn ongerechtigheden en van zijn gehele leven buiten de Heere. Dit is onder meer het Woord bewaren.

En nu staat er: Die Mijn Woord bewaart, zal de dood niet zien in der eeuwigheid. Over deze woorden hopen we aanstaande Rustdag iets te mogen zeggen. Ze zijn zeker niet minder gewichtig dan die over welke wij hebben nagedacht.

Maar nu nog iets. Hebt *gij* het Woord bewaard? Denk eens na. Geef u eens rekening. Wanneer u het Woord niet bewaard hebt, dan hebt ge niets dan een afschuwelijk onrein hart, dan een verwerpelijk leven, dan een ontelbaar aantal zonden, dan een schuld die van de aarde tot de hemel reikt, en een verschrikkelijke toekomst, zo dit niet verandert.

Hebt u zich door het Woord laten overtuigen? Ik heb u kortgeleden eens gezegd waarom een mens zich niet bekeert. Men ontmoet mensen – ja, ze zouden wel willen, althans somtijds, maar ach, het is zo moeilijk, en het hart gaat nog zo naar andere dingen uit. Ja, zegt u dat wel. Dat is de oorzaak dat ge u niet bekeert: uw hart gaat naar andere dingen uit. En nu meent u wel dat het ook uitgaat naar de eeuwige dingen, maar dat is vals. Wanneer ons hart uitgaat naar de eeuwige dingen, dan wordt er een

strijd gevoerd tegen de begeerte van het hart, de begeerte van het hart die zich richt op wereld en zonde.

Hebt u zich door het Woord laten overtuigen? Zulk een overtuiging leidt daarheen dat men als een schuldige en verwerpelijke in Adam voor God komt te staan.

Hebt u zich door het Woord laten trekken? En zijt ge gekomen tot de Heere Jezus Christus? Hebt ge Hem omhelsd, en heeft Hij u omhelsd? Er zijn vele mensen die, naar zij menen, Christus omhelzen. Maar weinigen zijn er die door Christus omhelsd worden. Op het laatste komt het aan. Is het laatste er niet, dan is het eerste er ook niet.

En kent u de werkzaamheden waarvan ik gesproken heb toen ik vroeg waarin het bewaren van het Woord bestaat? Dat geeft een afgetrokken leven. Gij kent de woorden van Lodenstein: "Eenzaam, met God gemeenzaam". Ach, als u nog zoveel mensen om u heen wenst te hebben, geloof maar niet dat er van het christendom veel bij u aanwezig is. En wanneer het zo gemakkelijk u van de hand gaat om bij het in aanraking zijn met wereldse mensen conversatie te voeren, van het christendom hebt u nog niet veel, zo u er ook al iets van bezit.

Ach, laat uw zondig bestaan vallen. Beken, wat het ook moge wezen, bekent het. God wil u gelukkig maken, en Hij kan dit ook doen. Door de offerande van de Heere Jezus Christus lijdt God geen schade in Zijn eer als Hij een zondaar, al was het de grootste van alle zondaren, opheft uit de modderige kuil, uit zijn eigen bestaan.

Laat het er niet op aan komen. Breek met de zonde en met uw werelds bestaan. Breek ermee. Breek met het zondige, en geniet van hetgeen toegelaten is niet al te veel. Leef een ingetogen bestaan. Hebt ge uw dagelijkse afzonderingen wel? Hoeveel malen per dag hoort de Heere uw stem, behalve dan voor en na het eten? Of weet u hier niets van? Zeg niet: er is geen tijd voor. Ga maar eens na voor hoeveel dingen u wel tijd hebt. Hoe staat het met uw dagelijkse afzonderingen? Gedraag u niet als een natuurlijk mens. U moet in alle verhoudingen u gedragen als een geestelijk mens. U moet een andere conversatie hebben dan de wereld. Hier is alle vroomdoenerij buiten te sluiten, want alles moet eenvoudig en oprecht wezen.

Laat uw gedachteleven, laat uw spreken, laat uw doen niet dat wezen van een werelds mens. En volg de Heere, volg Hem. Er zijn schrikbeelden genoeg om u van dit volgen af te houden. In waarheid is er geen enkel schrikbeeld. De Heere te volgen, dat is goed. Goed niet alleen omdat het moet, maar goed ook omdat het zo profijtelijk is. En ik hoef u niet te zeggen dat het veel vrijmoedigheid tot God geeft.

Amen.

Gebod:

Heere, U komt toe de dank dat deze dingen nog zijn gezegd, konden en mochten gezegd worden. We zouden ze van nature nimmer gezegd hebben, want het is alles naar Uw Woord: "Wie zijn leven verliezen zal, die zal het behouden". "Wie Mijn discipel wil zijn, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij".

Ach, er staat wel in Uw Getuigenis dat Gij alle dingen rijkelijk geeft om **ervan** te genieten. En ook dit is waar, **maar** Gij wilt niet dat **we** er ons leven in zoeken. **Leer** ons ons leven te zien en te **zoeken** en te vinden in U, want Gij zijt het Leven. **"Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij"**.

Verwaardig ons om gedurig bij gelegenheden die veelvuldig voorkomen, **de smalle** weg te kiezen, **de** weg van strijd en lijden, de weg des geloofs. Gij hebt gezegd **wat** **duur** aan verbonden is: **"Strijdt om in te gaan", in te gaan, maar dan strijden om in te gaan.**

Wil het zondige in ons **prediken** vergeven, ook het zondige in ons **luisteren**.

We gaan nu weer vanhier. Een nieuwe week is **begonnen**. Verwaardig ons, **maak** ons **bekwaam** en gewillig om aan de avond van iedere dag na te gaan wat we **gedacht**, gesproken en **gedaan** hebben. Laat ons dit niet nalaten. En doe ons het zondige **bekennen**, en U, **Heere** Jezus, en Uw gerechtigheid nodig hebben.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:1 en 2.

2e Predikatie over Johannes 8:51, uitgesproken door Ds. J. P. Paauwe op 21 februari 1954 te 's-Gravenhage

Gezongen: Psalm 68:2.

Gelezen: De Wet des Heeren; Johannes 8:31-51.

Gebet:

Algenoegezaam en aanbiddelijk Opperwezen, doe ons toch niet in strijd zijn met Uw Woord, want **wie** heeft zich tegen U verhard en vrede gehad? Zegt het **onze** **conscience** niet dat er **alleen** maar onrust is? En zegt dit ook de wereld niet? Maar in het **geloof**, in het **waarachtig** geloof, is een diepe en eeuwig blijvende vrede. Laat ons **deze** **zoeken**.

Gij hebt ons welgedaan. Ach, **hoezeer** hebt Gij ons gezegend, en dit **terwijl** we de **geringste** van Uw zegeningen onwaardig zijn. Doe ons opmerken. **Laat het ons** alles leiden tot U, Die de oorsprong zijt van al wat goed en recht is. Wil ons **aanzien** in de Zoon Uwer liefde en ons genadiglijk onze ongerechtigheden vergeven, **ons** **reinigen** de van onszelf. Gedenk ons in deze ogenblikken. Geef ons iets te **zeggen**, **lets** te **zeggen** dat waarachtig is, dat door U gedekt is, dat door U zal aanvaard worden en dat strekt tot behoud van de mens.

Gedenk onze zieken, rouwdragenden. Wil onder hen nog **onwederstondelijk** werken. Wil Uw Kerk in de gehele wereld zegenen. Doe haar opletten, **opmerken**, want alles roept haar toe: gij zijt het licht, gij zijt het zout, gij zijt gelukkig. Gedenk de volkeren. Gedenk onze stad.

Amen.

Gezongen: Psalm 89:19 en 20.

Gij weet, mijn zeer geachte toehoorders, dat we de vorige keer gesproken hebben over het begin van het 51e vers van Johannes 8, over de woorden: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben". We hebben gezegd wat de inhoud is van het Woord waarvan hier gesproken wordt, en ook wat iemand doet die het Woord bewaart. In het tweede gedeelte treffen we deze woorden aan:

"Die zal den dood niet zien in der eeuwigheid".

En het is hierover, dat we vanmorgen met elkander wensen na te denken.

"Die zal den dood niet zien in der eeuwigheid". Wie kan toch zo'n uitspraak doen? Die is zeker toch meer dan een mens! Inderdaad. Die deze uitspraak gedaan heeft, was meer dan een mens. Hij was ook God, God en Mens in één Persoon. Dat ons dit bewegen moge om Zijn woorden te erkennen, en ons te plaatsen aan Zijn voeten.

"Die zal den dood niet zien". Er is, zoals u wel bekend zal zijn, een drieërlei dood: een lichamelijke, een geestelijke en een eeuwige dood.

De lichamelijke dood. "Het is", zoals de apostel Paulus in Hebrëen 9 schrijft, "den mensen gezet eenmaal te sterven" (vs. 27). Hij zegt niet wanneer, hij zegt ook niet op welke wijze, evenmin onder welke omstandigheden. Hij zegt alleen dat het een mens gezet is eenmaal te sterven. De Prediker schrijft: "De mens gaat naar zijn eeuwig huis" (Pred. 12:5). En we hebben uit de 89e Psalm gezongen de berijming van de woorden: "Wat man leeft er, die den dood niet zien zal?" (vs. 49).

Wanneer het blijkt dat iemand voor het laatst geademd heeft, dan zeggen wij, die om hem heen staan: "Hij is gestorven". Wat is er dan in dat ogenblik gebeurd? Dat is onbekend. Degene die het tijdelijke met het eeuwige verwisseld heeft, heeft niet geweten wat er stond te gebeuren. En zij die om hem heen stonden, weten niet wat er gebeurd is. Het lichaam ligt zielloos. De ziel heeft al voor God gestaan, en de woorden gehoord: "Geef rekenschap van uw rentmeesterschap" (Luk. 16:2). Straks wordt het lichaam aan de aarde toevertrouwd. "Stof zijt gij en gij zult tot stof wederkeren" (Gen. 3:19).

Verreweg de meeste mensen sterven zoals ze geleefd hebben. Er komen weinig ogenblikken in hun leven voor waarin ze zich rekenschap geven van hun oorsprong en toekomst. Het gebeurt dikwijls dat er op het eind van het leven van een mens, als men de dood in het aangezicht moet zien, nog een grote ernst komt. Er zijn er die menen dat hun zaken voor de eeuwigheid goed liggen, maar ze hebben nooit hun leven verloren en Jezus verkoren. En dan zijn er ook die in de Heere ontslapen zijn.

De geestelijke dood. We zijn van God gescheiden. Dit was in het begin niet zo, want God had ons goed en naar Zijn evenbeeld geschapen, en wij wandelden met Hem. Maar we wilden als God zijn, kennende het goede en het kwade. We overtraden

de Wet, we zondigden en we kwamen onder het oordeel. “Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen” (Gal. 3:10). Ons verstand is verduisterd, zodat we van eeuwige dingen niets meer weten. Onze wil is vijandig, en er is niemand die naar God vraagt. Onze genegenheden strekken zich uit naar zichtbare en tastbare dingen. Ons oordeel is op een dwaalspoor, en onze consciëntie licht ons niet voor in betrekking tot onze eeuwige behoudenis.

Wanneer iemand leeft zonder dat de gerechtigheid van Christus aan hem is toegerekend, en niet ontvangen heeft de Heilige Geest, en hij sterft zo, dan gaat hij onder. Dit is *de eeuwige dood*, de rampzaligheid.

Nu zegt de Heere Jezus dat wanneer iemand Zijn Woord bewaart, hij de dood niet zien zal. Hoe moeten we dat verstaan: *de dood niet zien zal*?

De Heere Jezus heeft de straf der zonde gedragen, en Hij is gehoorzaam geweest “tot den dood, ja, den dood des kruises” (Filipp. 2:8). Hij was in Zijn leven een patroon, een voorbeeld in elk opzicht, zodat Hij kon vragen: “Wie van u overtuigt Mij van zonde?” (Joh. 8:46). Hij stond daar niet voor Zichzelf, en Hij handelde niet voor Zichzelf, Hij leed niet voor Zichzelf. Het is in deze weg dat Hij de zaligheid heeft verworven, de volkomen zaligheid. En ieder mens kan hier de proef van nemen door in Christus te geloven. Hij die het Woord van Christus bewaart, is in Christus, en hij heeft zijn leven in Christus als vrucht van z’n zijn in, van zijn verenigd-zijn met Christus.

Waarin bestaat dat leven? In de wegneming van het oordeel, het oordeel dat uitgesproken is in de zo-even aangehaalde woorden van Galaten 3:10: “Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen”.

En in de tweede plaats in het herstel van het beeld Gods. En waarin bestaat dát? Dat bestaat in de verlichting van het verstand, en in de vernieuwing van de wil, en in de reiniging van de uitgangen des harten, en in de rechtzetting van het oordeel, en in de vrede des harten, “die alle verstand te boven gaat” (Filipp. 4:7). Dit leven heeft hij die het Woord van Christus bewaart, in zichzelf nooit gehad – wat ieder moet bekennen – maar hij heeft het in Christus. Voordat hij in Christus geloofde, bezat hij het niet. Hij kwam tot Christus als een dode. “De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven” (Joh. 5:25). En vanaf dat ogenblik bezat hij het leven. Maar omdat hij het in Christus heeft, en Christus niet meer sterft, maar leeft tot in eeuwigheid, zo leeft hij die het Woord van Christus bewaard heeft, in de Heere Jezus tot in eeuwigheid. De dood heeft voor hem geen betekenis meer, kan op hem zijn vernielende kracht, zijn dodende kracht, niet meer uitoefenen. Daarom riep de apostel Paulus uit: “Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde... Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus” (1 Kor. 15: 55-57).

Gezongen: Psalm 103:8 en 9.

De dood is er. Dat wordt door niemand ontkend. Ieder ziet dagelijks voor zijn ogen dat er mensen heengaan. En er zullen er weinig onder ons gevonden worden, die in hun allernaaste familie geen sterfgeval te betreuen hebben.

De geestelijke dood is er ook. Dat wordt niet opgemerkt. Maar een mens behoeft zich maar te uiten, of hij brengt aan het licht dat zijn verstand verduisterd is, en dat hij geen licht heeft, en dan ook ongetroost is. Dit kan alleen weggeduwd, onderdrukt worden door oppervlakkigheid en onverschilligheid. Maar wat men zoekt weg te duwen en te onderdrukken, dat is niet weg.

De eeuwige dood is er ook. En alleen het Opperwezen weet in hoe menig hart er is de angst en de onrust en de kwellendheid, ook wanneer men zegt dat men niet gelooft, dat men niet aanvaardt wat in de Bijbel staat. In zijn ongeloofstheorieën betekent een mens niets. Hij is geen ongelovige, hij gelooft. Maar hij wil het niet weten en hij kan dit niet toestemmen. En de liefde tot de dingen die het voorwerp zijn van het geloof, neemt hij niet aan, omdat hij vol zit van liefde tot de zonde en tot de wereld en van allerlei dwaasheden.

Het is vreselijk als een mens in deze toestand sterft – hebt u er wel eens over nagedacht? – vreselijk wanneer een mens in deze toestand sterft. Dan staat hij daar ineens voor God zoals hij altijd geleefd heeft. En nu weet ieder wel hoe hij geleefd heeft. Hij kan wel zeggen: “Ik doe nooit iemand kwaad, ik doe mijn best, ik geloof”, enzovoort, maar dat zijn allemaal dingen zonder enige betekenis. Die dingen hebben geen wortel, zo zou de Heere Jezus gezegd hebben, geen wortel (Luk. 8:13).

Maar er is uitkomst. En niemand van u behoeft onder te gaan. Niemand wordt genoodzaakt om zijn armzalig bestaan, dat hij tot op dit ogenblik misschien gehad heeft, voort te zetten. Want het is een armzalig bestaan; o, wat is het arm, een leven buiten God! Ik zeg, de uitkomst is er. En deze uitkomst is het geloof, het geloof, het echte.

Nu vraagt gij wat het echte geloof is? Ge doet wel goed door deze vraag te stellen, want de hele wereld heeft geloof. Ieder mens in de wereld heeft geloof. Maar nu is er maar één geloof dat echt is, en dat is het geloof dat in de mens komt, wanneer de Heilige Geest in de mens is gekomen. Want het geloof is een gave Gods (Ef. 2:8). En als de Heilige Geest in de mens gekomen is en het geloof heeft gewerkt, dan vindt deze mens de beschrijving van zijn geloof in de bekende zevende zondag van de Heidelbergse Catechismus. Gij kunt deze zondag er thuis op nalezen. Ik hoef hem nu niet aan te halen, en waarschijnlijk kent ge hem wel uit het hoofd.

En wat dunkt u nu van uzelf? Wat zegt u, als u eens een ogenblik in eenzame nachten wakker ligt, of wanneer u voor sommige ernstige dingen zijt komen te staan, of als u een prediking der Waarheid aanhoort, of wanneer u een boek leest waarin de dingen recht worden gezegd, waarin het Woord zoals het in de Bijbel staat, recht wordt gesneden, waarin het snode van het kostelijke wordt gescheiden en uitgetrokken, wat zegt u dan van uzelf? Want het heeft weinig betekenis dat uw naaste, of ik,

of wie ook, uw staat voor de eeuwigheid beoordeelt. Dat doe ik wel, maar alleen door de prediking.

Wat zegt ge van uzelf? Hebt ge in uzelf een diepe rust – ik spreek niet over de bestrijdingen en aanvechtingen – hebt ge in uzelf een diepe rust, de vrede des harten, waarvan in de Heilige Schrift zoveel gesproken wordt? Kunt ge zeggen, kunt ge met een eerlijk hart zeggen: “Ik heb berouw van alle zonden die ik gedaan heb in mijn leven, en ik zou van harte wensen dat, zo het met de raad Gods kon bestaan, ik niet één zonde meer deed”? Kunt ge dat zeggen?

Kunt ge verklaren dat er in de wereld niet één mens gevonden wordt die ge als uw vijand beschouwt? Wat uw naaste doet, is een andere zaak. Kunt gij verklaren dat er in de wereld niet één mens gevonden wordt die ge als uw vijand beschouwt – allen broeders?

Hebt ge het getuigenis in u dat ge de Heere wenst te volgen, waarheen ook, in iedere weg, onder alle omstandigheden, bijvoorbeeld op een zwaar ziekbed, bij achteruitgang van zaken, wanneer gij tegengesproken en tegengewerkt wordt, wanneer het is alsof uw huiselijk leven zal te gronde gaan, in een weg van sterven, nu of later, of wanneer ook? Kunt ge verklaren dat ge in al deze, en ook in andere, nog zwaardere wegen, wenst te volgen? Ondervindt ge in uw eigen leven wat het betekent wanneer de apostel Paulus schrijft: “Ik heb geleerd vergenoegd te zijn” – niet als ik dit of dat heb, of als het zo of zo gaat – “ik heb geleerd vergenoegd te zijn in het tegenwoordige” (Filipp. 4:11). Kunt gij dit verklaren? Houdt gij het ervoor dat er van mislukken van wat ook geen sprake is, omdat het alles gegaan is en gaat naar de eeuwige raad van God?

Wat zegt ge? Wat antwoordt gij op deze vragen? Zegt gij: “Zoals ik hier zit, zoals ik hier nu zit, is het goed”? Want een onbegenadigde, of een begenadigde die te veel toegeeft aan de zonde, vindt altijd dat er nog iets moet gebeuren. Er staat iemand achter hem, die hem zijn rust niet gunt. Wat zegt ge? Denk eens over deze vragen ernstig na, want of u nu jong of oud zijt, ge zijt op weg naar de eeuwigheid. En de ondervinding leert het en de Schrift zegt het ons, dat onverwacht de dood er kan wezen, en op ons geroep: “ja, maar ik moet toch eerst nog bekeerd worden”, zal dan niet meer gelet worden. Het grote ogenblik zal dan aangebroken zijn.

Ik vrees dat ge te veel begeerten hebt, en dat de begeerten die ge koestert, betrekking hebben op de tijd, misschien op zondige, misschien op onzondige dingen. Een begenadigd mens heeft maar één begeerte. “Eén ding heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel” (Ps. 27:4). En nu kan een begenadigd mens, die maar één begeerte heeft, wel eens afzakken, maar in de grond heeft hij één begeerte. En na kortere of langere tijd komt de Heere, meest in een smartelijke weg, om hem daaraan te herinneren. Heeft hij geen genade, dan wordt hij hier door zijn begeerten verteerd, en zal hij straks door

zijn begeerten in eeuwigheid verteerd worden. De begeerten verwoesten de mens. Ze verwoesten zijn leven, zijn ziel en zijn lichaam. En daarom heeft het grote betekenis wanneer de apostel Paulus zegt: “Want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de Wet niet zeide: Gij zult niet begeren” (Rom. 7:7).

Wanneer gij nu moet bekennen dat gij geen genade hebt, trek u dan toch terug. Ga in de eenzaamheid. Leef daar, zoveel uw werk u toelaat. Begeef u niet in de wereld meer dan nodig is, en zoek vooral geen conversatie met wereldse mensen, want die besmetten uw ziel nog meer dan ze al besmet is. Trek u terug, en laat u bearbeiten door een God Die ge vooralsnog niet kent, maar Die Zich wel aan u bekend wil maken. Gebruik daarbij de goede middelen. Verfoei de verkeerde middelen, en smee om licht. Roep, klaag, zucht, ween om God. Laat uw gevoel u geen parten spelen, want het gevoel oefent grote invloed op ons uit, zodat een mens gemakkelijk ertoe komt om te denken dat hij genade heeft. De genade te bezitten, dat is geen kwestie van het gevoel, maar van het geloof. En het geloof is een uitgaan uit zichzelf en een overgaan in God. Hij blaast de adem uit in zichzelf, en hij begint te ademen in God – dat is het geloof.

Amen.

Gebod:

Gij hebt ons dit ogenblik nog weer willen schenken, Heere, en U zij er hartelijk voor bedankt; bedankt voor de lichaamskrachten, en bedankt ook voor de gave om deze dingen uiteen te zetten, en om U aan te bieden.

Laat het gezegend worden. Laat het overwinnend geweest zijn of nog zijn. Laat het wezen een woord van kracht, het Woord der zaligheid. Laat ons het meenemen, of liever, geef dat het ons meeneemt. Dat we niet in staat mochten zijn om het los te laten, want Gij hebt gezegd: “Die Mijn Woord bewaart...”. De meeste mensen laten het los; laat het door ons worden bewaard. Dit is al het schone getuigenis dat van Maria werd gegeven: “Doch Maria bewaarde al deze woorden, overleggende die in haar hart”. Nu, dit is de arbeid waartoe wij ons zetten moeten, bij aanvang, bij voortgang, tot het eind van ons leven. Geef ons daarvoor de kracht, het licht en de eenvoud des harten. Gedenk ons in deze week. Doe ons in Uw vreze handelen en wandelen, geen vrees hebben voor de dingen die mochten komen, maar doe ons Uw Naam vrezen.

Amen.

Gezongen: Psalm 73:12 en 13.

**Vorbereidingspredikatie over 1 Korinthe 11:28, uitgesproken
door Ds. J. P. Paauwe op 28 juli 1954 te 's-Gravenhage**

Gezongen: Psalm 93.
Gelezen: 1 Korinthe 11:17-34.

Gebed:

Ach Heere, Gij hebt alleen maar ons heil op het oog, en Gij zijt de Enige bij Wie dit zo is. Met onszelf hebben we geen medelijden, en nu hebben we het ook met onze naaste niet. Naar U vragen we niet, en we kennen U ook niet. En Uw Naam te vrezen, daarin hebben we geen lust. Zo zijn wij, overgegeven aan onszelf, bestemd om verloren te gaan.

Maar Gij vraagt naar ons, en Gij toont dit op allerlei wijze. Gij waart in Christus de wereld met Uzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende. Gij hebt het Evangelie ingesteld, en ervoor gezorgd dat het althans tot ons kwam. Bij Uw Evangelie hebt Ge nog tekenen en zegels geschonken. En wat ontbreekt nu nog? Er ontbreekt niets anders dan een hart dat het opmerkt en gebruikmaakt van de in een rechte weg geopenbaarde en geschonken goedheid.

Laat dan deze goedheid ons leiden tot U, ons ons doen bekeren tot U. En kunnen we hier niet verder, blijven we steken, ondervinden we onze machteloosheid, Heere, laat ons het dan toch niet opgeven, maar laat ons U nodig hebben om door U gesterkt te mogen worden en de zegenrijke ervaring te mogen genieten: "de HEERE is mijns levens Kracht".

Wil niet in het gericht met ons treden, maar wil genadig over al het onze verzoening doen. Vernieuw ons ook naar Uw Goddelijk beeld, en leer ons wél te leven en doe ons wél sterven.

Schenk ons in deze ogenblikken wat wij behoeven, ten eerste om een woord te kunnen spreken van Waarheid en gezond verstand, zonder enige gemaaktheid, eenvoudig, oprecht, waarachtig. En wil dit woord dan ook een plaats in onze harten bereiden. Laat ons onze harten ervoor opendoen. Onze harten zijn open, maar niet voor Uw Woord en niet voor U, voor heel andere dingen, voor dingen waarvan de herinnering bitter is. Maar geef ons ons open te stellen voor U en voor de dingen van Uw Koninkrijk, en doe ons ons onderwerpen aan U. Want hoe lager we zijn, des te meer ondervinden we Uw goedheid, Uw lankmoedigheid, Uw barmhartigheid, des te meer leren wij U kennen als de Toevlucht van een arm, maar schuldig mensenkind.

Gedenk onze zieken. Er zijn er immers die ernstig ziek zijn, sommigen naar het lichaam alleen, en anderen naar de geest alleen. Erbarm U en wil Uw Gemeente uitbreiden en versterken en bevestigen en schragen. Wil U ontfermen over al wat tot U opzucht.

Amen.

Gezongen: Psalm 66:1, 2 en 3.

Wij denken, mijn zeer geachte toehoorders, gedurende enige ogenblikken met elkander na over de bekende woorden van het 28e vers van 1 Korinthe 11:

"Maar de mens beproeve zichzelf".

Er was in de gemeente van Korinthe veel dat allesbehalve was naar de reinheid van het heiligdom. Er was partijschap. Men noemde zich naar Petrus, naar Apollos. Er was zelfs een groep die Christus tot hoofd van een partij gemaakt had. Er was er één die in een verschrikkelijke zonde leefde. Men trok elkander voor de rechterstoelen. En er waren ongeregelde heden bij de viering van het Heilig Avondmaal. De apostel Paulus schrijft in het 27e vers: "Zo dan, wie onwaardiglijk dit brood eet of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren". De apostel waarschuwt hier dus tegen de ongeregelde heden die bij de viering van het Heilig Avondmaal waren, en dan laat hij volgen: "Maar de mens beproeve zichzelf, en ete alzo van het brood en drinke van den drinkbeker".

"De mens beproeve zichzelf". De mens is een schepsel Gods. Hij is volstrekt afhankelijk in al zijn doen en laten. Als God de adem inhoudt, waar is hij dan? God heeft hem goed gemaakt, maar nu is hij niet goed meer. Hij heeft hem geschapen naar Zijn beeld, maar dat beeld heeft hij niet meer, althans niet meer zoals hij het bij zijn schepping bezat. De vorst der duisternis heeft hem bedrogen, en hij heeft zich laten bedriegen. Hij is en leeft nu buiten God. "Dat gij in dien tijd waart" – zegt de apostel Paulus – "zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld" (Ef. 2:12). Wanneer nu deze mens de genade Gods verkondigd wordt, en hij neemt de genade Gods aan, dan is hij behouden. Wanneer de genade Gods hem niet wordt verkondigd, of door hem niet wordt aangenomen, dan gaat hij verloren, verloren naar lichaam en ziel beide.

"De mens beproeve zichzelf". Er wordt hier dus gesproken van de zelfbeproeving. De beproeving van onszelf moet niet alleen plaatshebben voor het Heilig Avondmaal, maar dagelijks. Het gaat immers op een eeuwigheid aan! En zal een mens nu getroost leven en zalig sterven, dan moet hij toch met mindere of met meerdere vrijmoedigheid kunnen zeggen met Job: "Ik weet: mijn Verlosser leeft" (Job 19:25), en met de apostel Paulus: "Wie zal ons scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus?" (Rom. 8:35 en 39).

Wanneer nu iemand zichzelf beproeft, wat doet hij dan? Laat ons ons in de weg stellen om hier een kort, duidelijk en eenvoudig antwoord te geven. Wanneer iemand de vermaning van de apostel opvolgt, dan onderzoekt hij zijn hart of hij een oprecht leedwezen heeft over zijn zonden. Dat is een grote zaak. Leedwezen te hebben is wat

anders dan spijtgevoel te hebben. Om leedwezen te hebben, moeten wij voor God staan of liggen. Wij moeten bij onze zonden God hebben. In dit leedwezen zijn twee zaken die hierbij moeten worden overwogen, ten eerste de kennis, ten tweede de belijdenis van de zonden.

De kennis van de zonden. Waarvan moet iemand die zichzelf onderzoekt, kennis hebben? Hij moet kennis hebben van zijn leven. En dan moet er niets in de wereld zijn waarvan hij zo gruwt als van zijn eigen leven. Hij moet kennis hebben van zijn hart, en hij moet geloven dat zijn hart in geen enkel opzicht te vertrouwen is, dat hij zichzelf gemakkelijk en graag bedriegt. Hij moet weten wat de profeet Jeremia deed zeggen: “Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen?” (Jer. 17:9). Hij moet zijn natuur kennen, en zien hoe verdorven deze natuur is. En dan eindelijk moet hij zijn val in Adam kennen. Want als hij zijn val in Adam niet kent, dan komt hij niet tot verhoging in Christus. Als hij niet verstaat hoe hij in Adam is gevallen en in Adam gezondigd heeft, dan is hij de persoon niet aan wie de gerechtigheid van Christus kan en zal worden toegerekend.

En de tweede zaak is *de belijdenis van de zonden*. En deze belijdenis moet uit het hart voortkomen, niet uit het oordeel, maar uit het hart. Hierom heb ik u gezegd dat iemand die zichzelf onderzoekt, zijn hart moet kennen. Belijdenis van schuld en zonde moet voortkomen uit het hart. En dan moet deze belijdenis oprecht zijn, zo dus dat hij geen zonden verbergt voor God. De dichter van de 32e Psalm zegt: “'k Bekend', o HEER', aan U oprecht mijn zonden” (vs. 3 ber.) – oprecht. En als een mens zo belijdt, dan laat hij niets ongemoeid. Hij brengt het voor de Heere. De belijdenis moet ook gaan over iedere zonde. Want men kan wel vele zonden belijden, maar het is mogelijk dat men één zonde spaart. Dan is dat de rechte belijdenis van zonden niet. En de belijdenis van zonden moet maar niet voor een dag of voor een ogenblik zijn, ook niet voor een week of voor een maand of voor een jaar, maar ze moet wezen voor het hele leven. Een mens die zichzelf onderzoekt, belijdt jaar uit jaar in zijn zonden. Hij doet dus – zoals ik al meermalen gezegd heb – boete, boete zijn gehele leven lang. En hoe inniger deze boetedoening is, des te meer is zij tot ere Gods en tot heil van hem die ze doet.

Wanneer iemand zichzelf beproeft, dan moet hij zich afvragen, zich onderzoeken, of hij heeft een vast geloof in en betrouwen of vertrouwen op de Heere Jezus. Hierin zijn ook weer verschillende zaken. Ik wil ze u in het kort noemen.

Ten eerste, de openbaring van Christus aan en in het hart, met als gevolg dat men Christus aanschouwt, hier op aarde, aan het vloekhout, in het graf van Jozef van Arimathéa, op de Olijfberg, aan de rechterhand des Vaders, op de wolken des hemels.

Ten tweede, dat men gelooft dat God goed is, dat Hij bereid is om een mens te helpen en zalig te maken, bereid is om ook hem persoonlijk zalig te maken. Waar dit alles algemeen is, daar gebeurt niets dat zaligmakend zou kunnen genoemd worden.

Ten derde, dat een mens eindelijk God gelovende, verstaande wat God is, naar het

woord: “Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve” (Ezech. 33:11), eindelijk, zeg ik, God gelovende, zich afkeert van zichzelf en van al zijn hulpmiddelen, niet alleen van zijn zonden, maar ook van zijn gerechtigheden, van zijn pogingen om zijn zaak zelf uit te werken, zich afkeert van zichzelf, geheel, geheel zichzelf prijs geeft en zich wendt tot de Heere. Terwijl hij dit doet, gaat zijn hart, dat de Heere inmiddels voor Zichzelf geopend heeft, hoe langer hoe verder voor de Heere open.

En ten vierde, dat hij zich verenigt met de Heere, Die Zich met hem al verenigd heeft, dat hij dus zichzelf Christus deelachtig maakt, en niet alleen de Persoon van Christus, maar ook Zijn werk en de vruchten van dat werk: de vergeving van zonden en de Heilige Geest, Die de mens formeert tot een nieuw schepsel.

Als iemand zichzelf onderzoekt, dan onderzoekt hij of hij een ongeveinsd voor-nemen heeft om de zonden hoe langer hoe meer af te sterven, en te wandelen in een nieuw, Godzalig leven. Zo schrijft de apostel Paulus: “Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden” (2 Kor. 5:17).

Hiermee heb ik iets gezegd – in het kort, maar toch zakelijk – van de beproeving van onszelf, waartoe we door de apostel worden opgewekt.

Nu staat er: “De mens beproeve *zichzelf*”. Er zijn vele mensen die een ander beproeven of zoeken te beproeven. Dit is ten eerste een vruchteloos werk en in de tweede plaats een verkeerd werk. Het is een vruchteloos werk, want de Kerk – zo was in vroeger tijden een stelregel – de Kerk oordeelt niet over het hart. Het is niet alleen een onbegonnen werk, een vruchteloos werk, maar het is ook een verkeerd werk. Want op welk een voetstuk moet hij niet staan, die de vrijmoedigheid neemt om een ander te beoordelen. Wilde u vragen: “Moeten we dan alles maar aannemen?”, dan antwoord ik: op deze uw vraag heeft de Kerk ook een antwoord. Het is dit: “Men moet afgaan op de belijdenis, en deze toetsen aan het Woord”.

Ik herinner me dat ik gelezen heb dat dominee Lodensteijn eens op huisbezoek was. Hij sprak daar – zoals wij van hem kunnen verwachten dat hij gedaan heeft – over wat waarlijk gekend moet worden, over de noodzakelijkheden des eeuwigen levens, over de drie stukken van de eerste zondag van de Catechismus: “Ten eerste: hoe groot mijn zonden en ellende zijn. Ten andere: hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde. En ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn” (vr. 2). En toen werd hem toegevoegd: “Maar dominee, u kent toch het hart niet?” Het antwoord van Lodensteijn was: “Omdat ik het hart niet ken, ga ik af op de belijdenis die gij doet”.

“De mens beproeve *zichzelf*”. Hij moet weten hoe hij ervoor staat. Zijn levensdraad kan elk ogenblik worden afgesneden. Wat zal zijn toekomst zijn? Dat moet hij weten. En het is roekeloos te leven, voort te leven, wanneer men dit niet weet. Men

kán het te weten komen. En nog eens, men móét het ook weten. Dit dan wat de zelf-beproeving betreft.

In de Schrift staat dat het geloof een gave Gods is. En wij vinden daar ook geschreven dat het geloof noodzakelijk is, dat het geëist wordt, door God geëist wordt. Onze Catechismus zegt dat we onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad (vr. 8), met andere woorden, dat wij aan onze zaligheid niets kunnen doen, dat we volstrekt machteloos zijn. En deze en dergelijke woorden moeten we laten staan, en erbij in overweging nemen dat nochtans van ons het geloof wordt geëist. Nochtans, God wil dat we geloven. Zo moet het beginnen. En dan moet dit ons in verlegenheid brengen, in een steeds grotere verlegenheid. Want 's mensen verlegenheid is Gods gelegenheid. We moeten vastlopen. En nu is het waar dat iemand die hierin verkeert, wel eens bemoedigd wordt. Wat heeft hij daarvan te zeggen? Wij zeggen er het volgende van. Als een bemoediging – door een tekst of door een predikatie of op andere wijze gekomen – ons méér in het gemis brengt en ons enige aanwijzing is van de richting waarin het heil gevonden wordt, dan is zulk een bemoediging nuttig. Maar heeft ze deze uitwerking niet, dan is het een middel waardoor de vorst der duisternis ons in groter ellende en in groter gevaar brengt. Want het is de vorst der duisternis hetzelfde of hij er ons toe brengt om, in de wanhoop gebracht zijnde, een eind aan ons leven te maken, of dat hij ons iets doet aangrijpen waarin de zaligheid niet wordt gevonden.

U moet niet vergeten dat degenen die ertoe gekomen zijn, al deze moeilijkheden, ofschoon de een in meerdere, de ander in mindere mate, gehad hebben – u moet helemaal niet denken dat u de enige zijt – en ze zijn er doorgekomen. God is machtig te doen boven bidden en boven denken. U moet ook niet zeggen: “Ach, het zal voor mij niet wezen”, want wat betekent dat nu eigenlijk? Zeg nu eens wat dat betekent. U zegt: “Het zal voor mij niet wezen”. Wat betekent dat? Moet ik dat geloven? En ik ken u als een leugenaar in betrekking tot de eeuwige dingen. Kunt u dan van mij verwachten dat ik u geloof, wanneer u zoiets zegt?

Nee, u moet aanhouden op God. En dan heeft terecht eens iemand gezegd dat u het nooit moet opgeven. U moet er ook wat moeite voor over hebben. Het moet u zoveel niet deren dat u in uw huis tegenstanders hebt, evenmin dat u gevaar loopt in de maatschappij onder te komen. Waarlijk, Gods Woord zegt het, dat die den HEERE verwachten, de kracht zullen vernieuwen (Jes. 40:31). U moet tenslotte toch leren er alles voor over te hebben, en te zeggen met de apostel Paulus: “Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus’ wil schade geacht. Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid” – hoort u het goed? – “om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere, om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn” (Filipp. 3:7-8). “Drek” noemde de apostel Paulus het zijne. Niet slechts waardeloos, maar “drek” achtte de apostel Paulus het zijne. Zulk een woord geeft te kennen het vlak liggen in de ziel van de apostel.

En zo moet het ook in onze zielen vlak liggen. Wij moeten aan de andere kant van de lijn gekomen zijn. En het moet ons niet als een gevaarlijke zaak voorkomen dat we het onze prijsgegeven hebben, dat we daarvan gezegd hebben dat het zonde is. Dat moet ons niet als een gevaarlijke zaak voorkomen. We moeten het waagstuk ondernemen om op Christus te vertrouwen – het waagstuk, maar het is geen waagstuk – het waagstuk ondernemen om op Christus te vertrouwen. Want een mens voor wie het heil bestemd is, wordt door de Heilige Geest gebracht tot Christus. Hij is er niet eens baas over. Zijn tegenstand is daar ook weggenomen. Er staat in het Woord: “Verhardt u niet, maar laat u leiden” (Ps. 95:4 ber.). Aan het “verharden” is een einde gekomen, en het “laat u leiden”, dat is begonnen. En laat dat nu maar het hele leven doorgaan, wanneer u het moogt verstaan: “laat u maar leiden”. Zie maar op niets. Zie maar niet op een aangenaam of op een moeilijk leven. Zie maar niet op hetgeen u hier bejegt. Zie maar niet op de mensen die vóór of tegen u zijn. Zie maar op niets, maar laat u leiden. Laat u leiden door de Heere. Meent u dat het vasthouden aan het een of ander een veiliger weg is, dan moet u dat maar doen, maar dan mag ik u voorspellen dat u omkomt met hetgeen dat u vastgegrepen en vastgehouden hebt.

Dezulken die in deze dingen geen weg weten, raad ik aan om veel in de Bijbel te lezen, en de drie Formulieren van Enigheid te onderzoeken, en een of ander goed boek ter hand te nemen, en dit biddende te doen. Zo heeft de kamerling gehandeld. En ik geloof niet dat er velen bekeerd zijn, die niet op deze wijze gehandeld hadden. En laat u dan bij het gebruik van de middelen maar krachtig zeggen dat u ze niet verstaat, opdat u er niet anders uithale dan dit: “Ik mis God, en zo lang dit het geval is, kan ik er niet aan denken dat mijn onsterfelijke ziel zal behouden worden. Kom ik in de toestand waarin ik nu ben te sterven, dan ben ik verloren voor eeuwig. Ik mis God!” En dan staat er in de Schrift dat God machtig is te verlossen (Jes. 63:1), en te doen boven bidden en boven denken (Ef. 3:20).

U moet ook niet beoordelen of u vooruit of achteruit gaat, want daar hebt u helemaal geen verstand van. U weet niet wat het is vooruit te gaan, en u weet ook niet wat het is achteruit te gaan. U weet niets. En wanneer u toch doet alsof u wat weet, dan bedriegt gij uzelf nog meer dan ge tot op dit ogenblik gedaan hebt. En als God het niet verhoedt, dan gaat ge ook uw naaste bedriegen. Dat is al wat u ervan tot “winst” zult krijgen.

Door de middelen moet u zich laten zeggen dat u het mist, dat u *God* mist. En hoe dieper u dat gaat voelen, des te meer zal het hart verwijld worden voor God. Want het is toch zeker waar hetgeen eens een predikant in de Hervormde Kerk uit vroeger tijden heeft gezegd: “Er zijn drie zaken die men moet leren kennen: *missen, zoeken en vinden*”.

Amen.

Gebed:

Heere, ook U hebt vernomen wat er is gezegd. We hebben niet getracht naar vleeselijke wijsheid, maar gezocht woorden te spreken in betoning des Geestes en der kracht. En volgens Uw eigen Getuigenis moet dan ook zo de prediking wezen. Ze moet niets anders beogen dan Uw eer en eigen en des naasten zaligheid. En nu vragen wij van U dat U al het zondige ervan wilt vergeven.

En we vragen ook van U dat U het woord wilt gebruiken. Er zijn hier honderden mensen tezamen gekomen, onder wie ook jongeren en kinderen. We zijn allen op weg naar de eeuwigheid, en we zijn bestemd om behouden te worden of verloren te gaan. Om behouden te worden, is het noodzakelijk dat we geloven, dat we geloven dat we in Adam verdoemd zijn, en in U, Heere Jezus Christus, rechtvaardig. Laat ons dit geloven. Ontdek ons voor en na, en breng ons in de laagte, want "op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft". We moeten zulk een laagte bereiken, dat Gij ons kunt naderen. Want wat hoog is, ziet Ge van verre, maar de nederige aanschouwt Gij, ziet Gij aan. Gij ziet hem aan met een hart dat medelijden heeft, met een hart vol liefde, genade en barmhartigheid. En Gij komt om hem te helpen, voor en na, niet eens, maar honderden, ja duizenden malen. Heere, laat dan het Woord door Uw genade wat uitwerken. Wat we nodig hebben uit de predikatie, dat is U ook al bekend. Brengt U het maar waar het zijn moet, en waar het een gezegende werking kan doen.

En nu gaan we weer vanhier, Heere. Laat de voorbereidingspredikatie een voorbereiding tengevolge hebben, voor de eeuwigheid, voor het Heilig Avondmaal.

Geleid ons op onze weg. Breng ons waar we zijn moeten. De weg is vol gevaren en het leven is vol gevaren. Beschut en behoed ons.

Amen.

Gezongen: Psalm 32:1 en 6.

Catechisatie over "De gehoorzaamheid", gehouden door Ds. J. P. Paauwe op 21 maart 1956 te 's-Gravenhage.

Gezongen: Psalm 95:1, 2 en 3.

Gebed:

Doe ons naderen tot U, Heere, met diepe eerbied en in de vreze van Uw gezegende Naam. Ge hebt ons bewaard en door alles heen geholpen. Het had anders, het had heel anders kunnen zijn. Doe ons dan Uw goedheid opmerken, erkennen en waarderen, en geef dat we van de ons geboden gelegenheid om met elkander na te denken over het heil van onze onsterfelijke ziel, een recht gebruik mogen maken, de gebruik-

making welke strekt tot verheerlijking van U en ons tot behoud.

Wil in het gericht met ons niet treden. Wil ons vergeven dat we zijn die we zijn. En wat zijn we? In onszelf aangemerkt, ten enenmale verwerpelijk! Laat ons het zoeken bij U. Bij U is het. Bij U is de fontein des levens. In Uw licht zien wij het licht.

Gedenk onze zieken, hen die ernstig ziek zijn, die misschien niet meer zullen worden opgericht. Doe hen rusten in Uw welbehagen en steunen op Uw barmhartigheid, door het geloof. Er zijn er ook die opgericht werden. Zo bevinden er zich op het ogenblik twee in ons midden. Gedenk ze en leer hen zich rekenschap geven van de vraag wat ze nu met het overige van hun leven zullen doen. Schenk hen genade om U erkentelijk te wezen, niet volgens onze eigen gedachten, maar zoals de Heilige Geest in het hart de dankbaarheid werkt. Wil Uw Gemeente sterken, uitbreiden, ook door onze geringe dienst. Wil U ontfermen over ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk de mensheid.

Amen.

Over de gehoorzaamheid... We hebben aan dit onderwerp al verscheidene uren gewijd, maar u zult zelf wel gevoeld hebben dat het onderwerp breed en diep is; van betekenis, van de allergrootste betekenis voor oud en jong, voor alle mensen. Gehoorzaamheid aan Hem Die ons gemaakt heeft en op onze gehoorzaamheid derhalve het volste recht heeft, waaruit we zonder twijfel kunnen besluiten dat een ongehoorzaam mens nooit een gelukkig mens kan zijn. Daarom staat er zoveel betekenis in de Schrift: "Gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen" (1 Sam. 15:22).

De mensheid is doodongelukkig. Waarom? Omdat ze God mist. Waar God niet is, daar is niets anders dan zonde en schuld. Een mens meent wel dat het anders is. Hij vergist zich. En waar niet anders dan zonde en schuld is, daar is ellende, uitsluitend ellende, diepe ellende. We beproeven onszelf te helpen, op velerlei wijze, door godsdienst en door goddeloosheid beide, maar ook dat is zonde. Want wie tracht zichzelf te helpen, schuift God opzij, Hem dus Die zegt: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God, en niemand meer" (Jes. 45:22). Het is tevergeefs, want men valt altijd terug in zichzelf en op zichzelf, dat is: in het boze.

God is onze Redder. In de aangenomen menselijke natuur heeft Hij onze redding uitgewerkt, volkomen. Het is volbracht. Volkomen zaligheid! Hij kan volkomen zaligmaken al degenen die door Hem tot God gaan (Hebr. 7:25). En deze zaligheid wijst Hijzelf ons nog aan. Hij wijst op Zichzelf, en Hij geeft daarbij lessen die de ziel wijzer kunnen maken. Hij zegt: "Hier, hier is het. Zoek het nergens anders. Het wordt u voorgesteld en aangeboden, hiér is het." En als een mens nu deze stem hoort, van dat ogenblik af is hij een bevoorrechte.

Waarmee is deze mens dan bevoorrecht? Met een gerechtigheid waarmee hij voor God bestaan kan en bestaan zál. Welke gerechtigheid is dat? Dat is de gerechtigheid

die Christus Jezus in de diepste weg, in de meest smartelijke weg, heeft verworven. Het is de gerechtigheid van God Zelf, want Christus was God en Mens in één Persoon. Hij is niet alleen een Rechtvaardige, maar Hij is ook een Heilige, want Hij heeft het Woord in Zich en het Woord is heilig. En niet alleen heeft Hij het Woord in Zich, maar ook de Heilige Geest. En de Heilige Geest is God, te prijzen tot in alle eeuwigheid.

Hij kent een weg die hij op heeft te gaan in al zijn moeilijkheden en met al zijn voorrechten. Hij heeft een Toevlucht. En als er wat is, dan gaat hij niet naar de mensen en hij gaat ook niet naar zichzelf, maar hij gaat tot God. En daar vindt hij gehoor. Er is altijd verhooring bij God. Ik zeg niet dat hij dat altijd voelt, maar weten doet hij het, want de Geest Zelf bidt voor hem met onuitsprekelijke verzuchtingen (Rom. 8:26). En God weet, ziet, waar het deze bidder om gaat, want Hij weet welke de mening des Geestes is.

Hij is in staat om zich te verheugen, zich in God te verheugen. De wereld doet dat ook wel, heeft ook wel eens blijdschap, maar ach lieve, dat waarover men zich verheugt, is er vandaag, en morgen is het er weer niet. Op het ogenblik is het zó, en na enkele ogenblikken is het dikwijls heel wat anders. Het is het ene uur een oorzaak van blijdschap, en het andere uur een oorzaak van vreselijke droefheid. “Er is niets bestendigs hier beneên”. Maar dat waarover deze mens zich verheugt, is van een eeuwig blijvende aard. Wat vergaat, God bestaat. Hij verheugt zich in God. “Verheugd in God”, Psalm 32, “naar waarde nooit te danken” (vs. 6 ber.).

Weet u wat een begenadigd mens is? – dat valt me zo op het ogenblik in – weet u wat een begenadigd mens is? Een begenadigd mens is met alles verlegen en wie met alles verlegen is, die is een begenadigd mens. Waarmee is hij dan verlegen? Met zichzelf, met zichzelf! Wat er in zijn hart omgaat, wat zich daar huisvest, dat maakt hem diep verlegen, daar kan hij niet uit- en niet bovenuit komen, nooit. Wat er in zijn leven gepasseerd is, dat maakt hem diep verlegen. Hij zou, om maar één voorbeeld te noemen, hij zou alle mensen nog wel eens even willen spreken, om een woord van vriendelijkheid hen toe voegen, want hij is vreselijk tekort gekomen gedurende zijn ganse leven, tegenover zijn naaste. O, wat is hij tekort gekomen, wat heeft hij van zijn naaste geëist en wat heeft hij zelf weinig gegeven. Dankbaar moest zijn naaste wezen, zeker, en dat terwijl hij helemaal nog niet wist wat dankbaar zijn is en nooit één ogenblik God dankbaarheid bewezen had, daar moest zijn naaste hém dankbaar zijn, als hij hem een dienst betoond had of een luttel bedrag gegeven had, of wat ook. En hij is verlegen met de goedheid Gods. Ook daarin weet hij geen weg, daarvan weet hij het rechte woord niet te zeggen.

Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân,
Dien trouwen HEER' voor Zijn genâ vergelden?
'k Zal bij den kelk des heils Zijn Naam vermelden,
En roepen Hem met blijd' erkent'nis aan (Ps. 116:7).

Deze mens heeft vrede. Er is niets, niets meer dat hem kwaad doen kan. Hij heeft vrede met God en met alle omstandigheden des levens. Hij heeft vrede met vriend en vijand. Hij heeft in zijn consciëntie vrede in Christus. Er ontbreekt hem niets. Niets van de wereld ontbreekt hem. En wanneer hij zegt: “Ik hoop dit, of ik verlang dit, ik zou wel willen dit...”, dan gaat het hem als David, toen hij een stuk van de mantel van de koning afsneed. Dan slaat hem het hart, dan spreekt de consciëntie hem aan.

Hij is in staat om lief te hebben. De wereld heeft lief als ze meent daar reden voor te hebben. En denkt ze: “nee, ik heb geen enkele reden om die of die lief te hebben, of enige goedheid te bewijzen”, dan kent de wereld geen liefde. De wereld kent helemaal geen liefde. Ze is egoïstisch, denkt alleen aan zichzelf. En als ze vandaag goed op iemand is, dan is ze morgen zijn vijand. En als ze van iemand heden veel te zeggen heeft, dan is dat de volgende dag weer wat minder, omdat daarvoor dan een reden gekomen is. De wereld kent helemaal geen liefde. Deze mens is in staat om zich te geven. Waar wilde de wereld zich aan geven? Waaraan? Ten eerste mág ze zich aan niets geven, maar in de tweede plaats kán ze zich aan niets geven. Maar wie het aanbod van de genade in Jezus Christus aangenomen heeft, die kan zich geven. Hij mag dat doen, hij moet het doen, en hij wil het doen en hij doet het. Hij kan zich geven aan God. Nu heeft hij geen beschikking meer over zichzelf. Integendeel, hij verfoeit het om over zichzelf beschikking te willen hebben. Hij kent dat als een vijandschap tegen God: beschikking te willen hebben over zichzelf, en hij ziet het als een ondergang van zichzelf. Want die behandeld wordt naar de beschikkingen die hijzelf maakt, gaat naar de afgrond.

En nu komt er een vraag: “Is het waar, dat ons dat alles aangeboden wordt? Dat het ons voorgesteld wordt, dat het ons aangeboden wordt, is dat waar? Is dat nu werkelijk waar?” Het is werkelijk waar. U kunt het in de Schrift vinden.

Ik heb het al aangehaald uit Jesaja 45: “Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God, en niemand meer”, Jesaja 45:22. “Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven” (Matth. 11:28). Dat wil niet zeggen dat degenen die niet genoeg vermoeid en beladen zijn, niet mógen komen. Er wordt zo gesproken om alleen maar degenen die zo erg vermoeid en beladen zijn, een riem onder het hart te steken, ze te bemoedigen, ze te laten horen dat ze geen reden hebben om weg te blijven.

Er is een grote schare bijeen en Christus is met deze schare in de woestijn. En wat zegt Hij? “Mijn Vader geeft u het ware Brood” (Joh. 6:32). Hij zegt het niet tot deze en gene; Hij loopt niet door de rijen, Hij haalt er niet enkelen uit om tot dezen te zeggen: “Mijn Vader geeft u dat ware Brood” – nee, Hij zegt het tot de gehele schare, en daar waren er duizenden. En tot deze duizenden zegt Christus: “Mijn Vader geeft u dat ware Brood”. En Paulus: “De rechtvaardigheid die uit de Wet is, zegt: De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven. Maar de rechtvaardigheid die uit het geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? Het-

zelve is Christus van boven afbrengen. Of: Wie zal in den afgrond nederdalen? Het-zelve is Christus uit de doden opbrengen. Maar wat zegt zij? Nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken: Name-lijk, indien gij met uw mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart geloven dat Hem God uit de doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden" (Rom. 10:5-9).

De aanbieding van het Evangelie, van de genade Gods in het Evangelie, is waar. U kunt erop aan. U kunt veel beter op deze aanbieding aan, dan op uw gedachten, voorstellingen. Maar, zo zoudt u wederom kunnen vragen: "Heeft ieder recht om wat aangeboden wordt, aan te nemen?" Ieder heeft recht om wat hem aangeboden wordt, aan te nemen. Hier is geen sprake van uitzondering te maken. En niet alleen heeft ieder het recht, maar hij is van Godswege verplicht om wat hem aangeboden wordt, aan te nemen. De Heere wil dat hij dat doen zal. De Heere wil volstrekt geen excuses, geen verontschuldigen aannemen. Hij wil alleen maar hebben dat men doet wat Hij wenst dat we doen zullen: aannemen – aannemen wat ons in de hand, aan de voeten, in het hart gebracht is.

"Dat is dan gemakkelijk", zo wordt er gekritiseerd: "Dat is dan gemakkelijk. Ja, zeker. We zijn in Adam gevallen, en de Heere Jezus heeft de zaligheid verworven, en nu moeten we dat geloven, en als we dat dan geloven, dan zijn we behouden."

Laat me u in de eerste plaats zeggen dat het inderdaad makkelijk is, zo gemakke-lijk zelfs, dat men er geen idee van heeft – gemakkelijk. Maar deze redenering deugt niet. Ze heeft met de werkelijkheid niets te maken. Ze is puur leugen en bedrog. Ik weet wel dat er zo gepreekt wordt: "Geloof het maar", enzovoort. We kennen allen wel deze prediking. Dat is leugen en bedrog! Dat is zo gruwelijk en afschuwelijk, dat is zo misleidend! Want als iemand zo spreekt: "Het is gemakkelijk", dan is men gauw klaar, dan verraadst hij zich en laat hij horen wie hij is. En wat is hij? Hij is een mens die zijn val niet kent noch erkent, die niet weet dat we gevallen zijn met het voornemen om nooit meer naar God om te zien. Het verstand is gesloten, de wil is vijandig, het hart is onrein, het oordeel is op een dwaalspoor, ook het geheugen kan niets goeds vasthouden. Wie nu zo spreekt, die weet dat niet. Hij is een vreemdeling in zijn eigen hart, en al wat hij zegt, daarmee bedriegt hij zichzelf en tracht hij een ander ook te bedriegen.

Als de Heilige Geest komt bij het Woord, dan hebben de dingen plaats. Wat gebeurt er dan? Zoudt u in staat zijn om daarvan een verslag te geven? Ik bedoel niet: zoudt u in staat zijn om de loop van de dingen te schetsen; dat bedoel ik niet. Maar zijt u in staat om te zeggen wat er plaatsheeft?

Als de Heilige Geest Zich verenigt met het Woord, dan hebben de volgende din-gen plaats. Dan leert de mens zichzelf kennen: goed geschapen, door de zonde wan-schapen – en zo wanschapen, dat er geen goed meer in hem gevonden wordt, zo wan-schapen, dat hij zichzelf ziet als een waardeloze.

Als de Heilige Geest Zich bij het Woord voegt, dan wordt God hem verklaard, het

Wezen waarvan hij nooit anders had dan voorstellingen, gedachten, opvattingen. Dan wordt God hem verklaard. En nu is het waar wat Paulus zegt: "Wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele" (1 Kor. 13:9), maar als God in het hart verklaard wordt, dan kent de mens zoveel van Hem, dat hij niet meer van Hem kan afblijven, en hij komt tot Hem en hij gaat over in Hem. En wat is dat nu? Wat heeft dat voor gevolgen, dat iemand overgaat? De gevolgen hiervan zijn dat hijzelf dood op aarde ligt, en dat hij in Christus leeft. Men hoort wel eens spreken van dood en leven. Nu, dan zal men toch beide moeten kennen, niet door horen zeggen. Deze mens kent dood en leven. Hij heeft de dood in zichzelf gevonden en niets anders dan de dood; en hij heeft het leven gevonden buiten zichzelf en niets anders dan het leven. Let hier goed op: niets anders dan het leven, niets anders dan de dood. Dat is vanaf dat ogenblik waar gewor-den, maar dat wordt in de toekomst veel meer waar. Deze mens komt gedurig voor God, maar als een veel groter zondaar dan hij was toen hij voor het eerst voor God kwam. Dat houdt nooit op. Dus het verwerpelijke van hemzelf wordt steeds groter, en het aanbiddelijke van God, dat wordt ook steeds groter, want "Hij moet wassen, maar ik minder worden" (Joh. 3:30). En als u het er voor houden moogt dat u genade bezit, dan moet u maar eens nagaan het onderscheid tussen het begin en het heden. Want het is leven en het houdt nooit op leven te zijn.

En nu nóg een vraag: "Als het nu alles in Christus is, en de Heere Jezus wordt ons aangeboden door het Woord, zó, dat Hij in onze onmiddellijke nabijheid is – "nabij u is het Woord" – waarom wordt er dan gezegd dat er nog zoveel vooraf moet gaan? Kan het nu niet zonder dat er zoveel voorafgaat?" Weet u wel wat u bedoelt? Of zegt u maar iets dat zo uit het oppervlakkige dagelijkse leven opgenomen is? Als u wat zegt of vraagt, geef u dan toch vooral rekenschap van wat u zegt of vraagt.

Wanneer iemand zo op staande voet Christus aanneemt, is er geen aanmerking te maken. Maar wel iets anders moet er gedaan worden. Hij zegt: "Ik heb Christus aan-genomen, want de Bijbel zegt dat ik dat doen moet". "Goed", zegt de ander, "maar wat hebt u gedaan, toen u Christus aannam? Geef er eens een verklaring van, want ik mag best deze vraag doen. En wat is het gevolg geweest van uw aannemen van Chris-tus?" Nu, als men daarop maar goede antwoorden had, dan zou niemand iets mogen zeggen. Maar die zo op staande voet Christus aanneemt, zal wel niet bekwaam zijn om deze twee vragen goed te beantwoorden.

"Waarom moet er dan zoveel voorafgaan?" Hoeveel moet er voorafgaan? Nog eens, weet u wel wat u vraagt? Hoeveel moet er voorafgaan? Wat is de betekenis van wat voorafgaat aan de aanneming van Christus? Niets anders dan dit, dat de mens ziet: ik heb Christus nodig, en als ik Christus niet heb, dan ben ik verloren; – en dat hij in staat is om te zeggen waarom hij dan verloren zou zijn, als hij zonder Christus bleef. En daarom moet voorafgaan wat eraan vooraf moet gaan. Als dat doel bereikt is, dus als de mens zichzelf heeft gezien zonder Christus, en Christus hem geopen-baard is, en hij gewillig is om zich te laten helpen, dan is het alles goed. En daarom

wordt er gesproken van een gewillig volk op de dag van Gods heirkraft (Ps. 110:3).

Maar Pilatus vroeg: "Wat zal ik dan met Jezus doen?" (Matth. 27:22). En iemand die zijn val niet heeft leren kennen, en zichzelf niet gezien heeft in het licht van de Waarheid, vraagt ook, al is het dat zijn mond heel andere dingen zegt, heeft ook in zijn hart de vraag: "Wat zal ik dan met Jezus doen?" En opdat men wete wat men met Jezus doen moet, moet er zoveel aan de aanneming van Christus voorafgaan, zodat, als men Christus aangenomen heeft, men op twee vragen het antwoord kan geven. De eerste vraag is: "wat men zelf is buiten Christus" en de tweede: "wat men door de genade is in Christus". En hier komt het dan op aan.

En daarom, toehoorders, kunt u zich niet ver genoeg houden van een prediking waarin deze dingen niet voorkomen, niet gedurig voorkomen, want het is alles misleiding. En dan gaat een mens heen met de gedachte dat de hemel voor hem zal geopend worden, en de hemel zal voor eeuwig voor hem gesloten blijven, want: "Op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft" (Jes. 66:2).

Gezongen: Psalm 95:4 en 5.

Gebed:

Heere, laat deze klacht niet op ons betrekking hebben, of althans niet op ons betrekking blijven hebben. Want wat is er voor deze mensen overgeschoten, en wat zal ons einde zijn? Ze hebben niet kunnen ingaan vanwege hun ongelooft en niemand kan ingaan als hij niet gelooft. De natuurlijke mens, de mens zoals hij geworden is door de val, staan slechts twee wegen open: de weg van zelfbedrog en de weg van wanhoop. Bij U en door U en tot U is er een andere weg, een weg van leven, vrijheid en blijdschap, een weg van eeuwig leven. En deze weg is niet door ons gebaad en niet door ons gezocht. Gij hebt hem gelegd. Het is de verse, het is de levende weg, het is de weg uit U. Ach, doe ons hem en onszelf kennen, doe ons onze eigen wegen verlaten en doe ons verkiezen en bewandelen Uw weg. We zouden er grote blijdschap in vinden. We zouden er sterkte in vinden en troost. We zouden er de vervulling in vinden van grote en dierbare beloften. Leer ons dan verstandig handelen, en ga met ons. Begeef noch verlaat ons en bescherm ons op de weg.

Amen.

Dit is de laatste door Ds. Paauwe gehouden catechisatie.